

Latvijas kazas šķirnes ciltsdarba programma 2011. - 2015. Gadam

Programma apstiprināta biedrības „Latvijas kazkopības biedrības” valdes sēdē 27.07.2011
protokols Nr. 4

Saturs

Ievads	3
1. Saglabājamo Latvijas kazu šķirnes kazu izplatība, apjoms un šķirni raksturojošie rādītāji.....	4
1.1. Latvijas šķirnes kazu izcelšanās	5
1.2. Latvijas šķirnes kazu saglabāšanas mērķis	5
2. Galvenie uzdevumi šķirnes saglabāšanai	5
2.1. Idenfikācijas sistēma	6
2.2. Izcelsmes reģistrācijas sistēma	6
2.3. Dzīvnieku atražošanas spējas	7
2.4.kazu ātraudzība, piena un gaļas kvalitāte	7
2.5. dzīvnieku konstitūcijas stiprums un piemērotība vietējiem apstākļiem	8
3. Latvijas kazas šķirnes piena produktivitāte	8
3.1.Latvijas kazas šķirnes audzēšana slēgtā populācijā	8
4. Programmas praktiskā realizācija	9

Ievads

Latvijā audzējamo mājdzīvnieku, tanī skaitā arī kazu, daudzveidībai raksturīga laika gaitā noteikta mainība. Nozīmīgs faktors ir ne tikai esošas dzīvnieku sugas pilnveidošana atbilstoši mūsdienu ES prasībām, bet arī esošas dzīvnieku ģenētiskās daudzveidības saglabāšana ar vēlamajām raksturierzīmēm.

Kazkopības nozares galvenais mērķis ir izveidot stabilu kazu audzēšanas un pārstrādes nozari, kura spētu ražot kvalitatīvu, konkurētspējīgu produkciju, pienu, gaļu iekšējam un ārējam tirgum.

Nozares uzdevumi ir:

1. vietējās kazu šķirnes izkopšanas darbs saskaņā ar Ciltsdarba programmu kazkopībā, izmantojot augstvērtīgu vaislas materiālu.
2. Kvalitatīva vaislas materiāla nodrošināšana kazu audzētājiem;
3. Kazkopības produkcijas nodrošinājums Latvijas vietējam patēriņa tirgum u.c.

Galvenie pasākumi:

- a) vietējo kazu skaita palielināšana ganāmpulkos, tādējādi palielinot nozares rentabilitāti;
- b) kazu piena ražošanas intensifikācija;
- c) kazu gaļas ražošanas palielināšana;
- d) valsts atbalsta politikas nodrošināšana, ciltsdarba attīstībai, ganāmpulku palielināšanai u.c.

Latvijā kazu piena ražošanā slaucamo kazu pamatšķirne ir Latvijas kaza (LVK), kura pašlaik Latvijā tiek audzēta ap 70%, bet pēc pārraudzības datiem ap 85% no kopskaita. Latvijas kazu šķirne pēc eksterjera pieder pie piena kazu šķirņu grupas. Šķirnes veidošanās sākums ir 19.gs. beigās un 20.gs. sākums. Savā 100 gadu ilgajā pastāvēšanas laikā Latvijas kazu šķirnei ir bijuši vairāki pilnveidošanas periodi ar citu piena kazu šķirņu, tādu kā Zānes, Krievijas, Gorkijas, Megrelas, Togenburgas, Tīringas un Alpu šķirnes vaislas dzīvnieku izmantošanu selekcijā. Tomēr laika gaitā tiek veidota mūsdienu prasībām atbilstoša produktīva un izturīga vietējā kazu šķirne. Šī procesa laikā no Latvijas kazu šķirnes daudzi gēni, par kuru lietderību šobrīd vēl nav izsmēļošas informācijas, var izzust neatgriezeniski, ja mēs nesaglabāsim Latvijas kazas šķirni.

Galvenā šīs šķirnes priekšrocība ir tā, ka, audzējot to Latvijā jau vairāk nekā 100 gadus, tā ir piemērojusies vietējiem klimatiskajiem apstākļiem, kas nosaka kazu ēdināšanas tipu un turēšanas veidu. Latvijas kazu šķirnes dzīvnieki ir ražīgi, izturīgi, samērā pieticīgi. Kazas spēj ražot pietiekami daudz piena tauku un augstu olbaltumvielu saturu tajā, izmantojot lēto zāles lopbarību ar ļoti nelielām spēkbarības devām. Latvijas kazām raksturīgas ļoti labas atražošanas spējas, izturīgas kājas, nagi un tās praktiski neslimo. Šīs šķirnes dzīvnieki sasniedz lielāku ilgmūžību nekā citu šķirņu dzīvnieki.

Latvijā audzējamo vietējo mājdzīvnieku šķirnes ir nacionālā bagātība, par kuru saglabāšanu, racionālu izmantošanu un tālāku pilnveidošanu ir atbildīga valsts un attiecīgās institūcijas šo funkciju veikšanai.

Veiksmīga programmas realizācija saglabās līdz šim izveidoto Latvijas kazu šķirni ar tās raksturīgajām iezīmēm, un to varēs izmantot par pamatbāzi esošo dzīvnieku īpašību pilnveidošanā, galvenokārt saglabājot vērtīgākās saimnieciski derīgās īpašības turpmākajās paaudzēs.

1. Saglabājamo Latvijas kazu šķirnes kazu izplatība, apjoms un šķirni raksturojošie rādītāji

Šķirne izveidota 19 gadsimta beigās un 20 gadsimta sākumā no vietējām, domājams Bezoarkazām, krustojot tās ar Krievijas vietējo kazu āžiem un Megrelas šķirnes āžiem, kurus ievada no Krievijas un Vitebskas apgabala. No 1900 līdz 1905. Gadam Latvijā no Vācijas importēja Togenburgas un Tīringas kazas, bet no Francijas Alpu kazas.

Latvijā 1989. Gadā no Čehoslovākijas republikas tika ievestas 28 Zānes šķirnes kazas un 2 āži ar kurām toreiz netika veikts pienācīgs ciltsdarbs, t.i. kazkopības nozare tobrīd bija atstāta novārtā.

1994. gadā atkal no Čehoslovākijas iepirka 38 Zānes šķirnes kazas un 2 āžus, vienu Zānes, bet otru Alpu šķirnes āzi.

Mērķtiecīga darba gaitā Latvijas vietējai kazu šķirnei ir izveidota augsta reprodukcijas spēja, samērā laba ātraudzība, teicama gaļas kvalitāte, laba veselība un liela pretestības spēja dažādām slimībām.

Latvijas kazu šķirnes raksturojums

1.tabula

Rādītāji	Raksturojums
Apjoms un izplatība	
Audzēšanas vieta	Latvijas rajoni, bet lielākais īpatsvars Vidzemē un Zemgalē – 50%
Vietējais nosaukums Apzīmējums	Latvijas kaza LVK
Latvijas vietējās šķirnes(kazu) Populācijas kazu skaits: t.sk. dzīvnieku skaits atbilstoši saglabāšanas programmas nosacījumiem	11.500 1 – 2 tūkstoši
Populācijas fenotipiskais raksturojums	
Apmatojuma krāsa un raksturojums	Vairāk sastopamas baltas, pelēkas, melnas un raibas. Apmatojums rupjš, 15-20 cm gara samērā stipri attīstītu dūnvilnu. Gadā var izsukāt 200 – 300 gr. pūku.
Ragi	Plakani, sirpjveidīgi 30-50cm gari. Var arī būt tolas.
Pieauguša dzīvnieka: Skausta augstums (cm) Ķermeņa slīpais garums(cm)	50 – 70 65 – 75 un vairāk
Dzīvmasa (kg)	kazu mātēm 35 – 50 vaislas āžiem 60 –80 un vairāk

Ražība	Slaukšanas periods 8 - 10 mēneši. Atkarībā no ēdināšanas apstākļiem vidējais izslaukums laktācijā no 500-800kg piena, atsevišķi dzīvnieki var dot arī vairāk. Tauku saturs 4,0- 8,0%, olbaltumvielu saturs 3,0%. Auglība 300-350%. Kazlēnu diennakts dzīvmasas pieaugums no 120 –150g.
Izmantošanas virziens	Izmanto galvenokārt piena un gaļas iegūšanai. Ar labiem panākumiem var izmantot ādas un kažokādu ieguvei.
Dzīvnieku izturība	1. nav uzņēmīgas pret vielu maiņas slimībām pieticīgos vai trūcīgos ēdināšanas apstākļos; 2. neslimo ar kāju un nagu slimībām; 3. imūnas pret tuberkulozi un citām slimībām; 4. labs pienīguma koeficients (izslaukuma un dzīvmasas attiecība); 5. laba spēja adaptēties mainīgā vidē.

1.1. Latvijas šķirnes kazu izcelšanās

1. Dzīvnieku izcelšanās ir zināma vismaz māte un tēvs, pamatojoties uz iesniegtiem ciltsdokumentiem.
2. Pieļaujama asins pieliešana no radniecīgajām šķirnēm (Zānes, Krievijas, Tīringas, Togenburgas, Alpu, Megriles).
3. Dzīvnieku izcelsmē ir 75% Latvijas vietējā kazu šķirne.

1.2. Latvijas šķirnes kazu saglabāšanas mērķis

- 1.1 Saglabāt daļu no Latvijas kazu šķirnes dzīvniekiem kā gēnu rezervi bez citu neradniecīgo šķirņu asins pieliešanas nākamajās paaudzēs, nodrošinot plašāku šķirņu daudzveidību.
- 1.2 Saglabāt Latvijas šķirnes kazu populāciju ar tās labajām īpašībām: pietiekami augstu produktivitāti (pienīgumu) labo auglību un ilgmūžību, izturību pret slimībām, labu barības, sevišķi tilpumainās, izmantošanas spēju un labas mātes īpašības. Visas nosauktās pazīmes ir ļoti nozīmīgas un tās varēs izmantot selekcionāri arī nākotnē.
- 1.3 Latvijā jāattīsta un jāaudzē konkurētspējīgu un ekonomiski izdevīgu Latvijas vietējo kazu šķirni, kurai ir augsta produktivitāte, kura sabalansēta ar funkcionālajām īpašībām – labu eksterjeru, veselību un vieglām dzemdībām. Uzskatām, ka arī Latvijas šķirnes kazas var izmantot par gēnu rezervi kazu populācijas daudzveidībai. Jāpiezīmē, ka ārzemēs jaunu šķirņu līniju veidošanā izmanto gēnu rezervju fondu tieši no primitīvajām vietējām kazām, kuras saglabājušas piemērotību vietējiem klimatiskajiem, ekonomiskajiem un ēdināšanas apstākļiem.

2. Galvenie uzdevumi šķirnes saglabāšanai

Latvijas šķirnes kazām jā saglabā un tālāk jāattīsta tās īpašības, ar kurām tās izceļas starp citām šķirnēm, un tās ir:

- a) pietiekams dzīvnieku konstitūcijas stiprums un piemērotība vietējiem apstākļiem;
- b) augsta kazu reprodukcijas spēja (auglība un kazlēnu dzīvotspēja);

- c) laba kazu ātraudzība (vaislai pareizi izaudzētas jaunkaziņas var uzsākt izmantot 10 – 12 mēnešu vecumā) un tirgus prasībām atbilstošā gaļas kvalitāte;
- d) Latvijas šķirnes kazu pienā olbaltumvielām ir paaugstināts kazeīna (A un B frakcijas) daudzums, tādēļ pienā ir ļoti maz šķīstošā proteīna un galvenokārt visas olbaltumvielas tiek izmantotas biezpiena un siera gatavošanai.

2.1. Idenfikācijas sistēma

Lai nodrošinātu vienotu uzskaites sistēmu, valstī veido dzīvnieku reģistru un ganāmpulku reģistru. Kazām tiek piešķirts identitātes numurs - apzīmējums, kas ietver sevī valsts kodu (LV), ganāmpulka reģistrācijas numuru un dzīvnieka individuālo numuru.

Ganāmpulkam piešķir ganāmpulka reģistra numuru. Reģistra izveidošanu un uzturēšanu nodrošina Lauksaimniecības datu centrs (LDC). Ganāmpulka īpašnieks iekārto jaundzīvnieku reģistrācijas žurnālu, kurā ieraksta datus par piedzimušajiem kazlēniem atzīmējot mātes un tēva idenfikācijas numuru, kazlēna dzimšanas datus, kārtu un dzīvmasu. Kazlēnam kaklā uzliek birku, kurā uzrakstīts dzimšanas datums un mātes inventāra numurs. Nevēlāk kā 20 dienu laikā pēc dzimšanas, kazlēnu apzīmē abās ausīs, ieliekot krotāliju ar identitātes numuru.

2.2. Izcelsmes reģistrācijas sistēma

Tīraudzēšana

audzēšanas metode, kad dzīvnieku pārošanu veic vienas šķirnes ietvaros. Ar tīraudzēšanu cenšas saglabāt un pilnveidot šķirnes produktivitāti un uzbūves tipu, pasargājot to no svešu šķirņu asiņu piejaukuma. Šķirnes uzlabošanu veic mērķtiecīgas izlases un atlasē ceļā.

Tīršķirnē ieskaita dzīvniekus, kuriem piemīt dotās šķirnes raksturīgākās īpašības, kuri pēc izcelšanās atbilst sekojošām prasībām:

- cēlušies no vienas un tās pašas šķirnes vecākiem, kuru piederību tīršķirnei apstiprina dokumenti;
- iegūti pārojot Latvijas kazas ar izcelšanās un produktivitātes ziņā radnieciskām šķirnēm; Alpu, Togenburgas, Tīringas, Zānes.
- 3. un 4. pakāpes krustojumi, ja viņu izcelšanās apstiprināta ar dokumentiem un dzīvnieki atbilst vēlamajam uzlabojošās šķirnes tipam.

Krustošana

Par krustošanu sauc divu dažādu šķirņu vai izmantošanas virzienu dzīvnieku pārošanu. Krustošanas galvenais mērķis ir jaunu šķirņu radīšana, vai arī tikai dažu īpašību pārveidošana audzētajam vēlamā virzienā. Praksē visbiežāk pielieto rūpniecisko krustošanu.

Dzīvniekus, kuri neatbilst tīršķirnes prasībām ieskaita krustojumos:

- pirmajā pakāpē [F1] ieskaita kazas, kuras pēc tipa un pazīmēm ir tuvas tīršķirnei;
- otrajā pakāpē [F2] ieskaita kazas, kuras cēlušās no pirmās pakāpes kazām un tās pašas šķirnes tīršķirnes āžiem;
- trešajā pakāpē [F3] ieskaita kazas, kuras cēlušās no otrās pakāpes kazām un tās pašas šķirnes tīršķirnes āžiem;
- ceturtās pakāpes [F4] ieskaita kazas, kuras cēlušās no trešās pakāpes kazām un tīršķirnes āžiem.

Tālāk dzīvniekus audzē un izkopj pēc tīraudzēšanas paņēmiena, respektīvi, pārojot ceturtās pakāpes kazas ar uzlabojošās šķirnes āžiem.

Ciltsvērtības noteikšanas sistēma – atbilstoši “Ciltsdarba programmai kazkopībā 2011 – 2015 gadam”

Ciltsgrāmatas kārtošanas metode - atbilstoši “Ciltsdarba programmai kazkopībā 2011 – 2015 gadam”

Šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecības statusa piešķiršana notiek pēc Biedrības apstiprināto nolikumu “Piena kazu šķirnes saimniecības nolikums”.

2.3. Dzīvnieku atražošanas spējas

Latvijas šķirnes kazu nozīmīgākā pazīme ir augsta reprodukcijas spēja. Vislielākā loma, protams, ir auglībai un kazlēnu izaudzēšanai no dzimšanas līdz atšķiršanai.

Labas ēdināšanas, turēšanas un kopšanas apstākļos Latvijas kazu māšu auglība var sasniegt 300% un pat 400%.

Pasaules kazu audzētāji uzskata, ka kazkopības nozare ir rentabla, ja kazu māšu auglība ir 180 200% un līdz atšķiršanai saglabā 90 – 100% kazlēnu.

Kazkopībā veikto zinātnisko pētījumu rezultāti liecina, ka minētai pazīmei ir ļoti zema iedzimstamība – $h^2 = 0,10$ līdz $0,20$ (H.P. Einhorn, 1988). Auglību lielā mērā ietekmē dzīvnieka veselība un ārējās vides faktori: ēdināšana, turēšana un kopšana. Tāpēc ir nepieciešams ilgs laiks un rūpīgs darbs, lai šo pazīmi izkoptu tīraudzēšanas ceļā. Viens variants ir šo pazīmi uzlabojošo līniju vaislinieku izvēle un tā saukto “āžu māšu” izlase, kuras ir arī noturīgu minēto pazīmju izpausmi.

Latvijas vietējās šķirnes kazām ir labas apaugļošanās spējas. Grūsnības sasniegšanai ir nepieciešami vidēji 1,0 – 1,5 sēkļojumi, kas ir mazāk nekā citām piena šķirņu kazām Latvijā.

Latvijas kazām pamatā ir ļoti vieglas, neapgrūtinātas dzemdības.

2.4. kazu ātraudzība, piena un gaļas kvalitāte

Ļoti svarīga nozīme kazkopībā ir ātraudzībai, lai kazlēnus varētu nobarot un realizēt gaļai, sākot ar 6 – 7 mēnešu vecumu tiem sasniedzot vismaz 20 - 25 kg dzīvmasu.

Nokautie kazlēni pēc ādas novilkšanas, galvas, astes, nagu atdalīšanas, kā arī iekšējo orgānu izņemšanas, dod kautķermeni, kas sver 50% no sākotnējās dzīvmasas. No šī kautķermeņa 70% ir diētiska gaļa.

Jāpiezīmē, ka kazlēnu gaļa satur A un B grupas vitamīnus.

Kazlēnu dzīvmasas pie dzimšanas, atkarībā no dzimušo skaita, var svārstīties lielā diapazonā – 1,8 līdz 3,5 kg.

Kazlēnu liemeņa kvalitāti raksturo:

- a) liemeņa masa un kautiznākums;
- b) liemeņa daļas, to attīstība;
- c) audu īpatsvars liemenī un to attiecības.

Kā liecina kaušanas rezultāti, no Latvijas šķirnes kazlēniem var iegūt labas kvalitātes gaļu, kuru liemeņi satur daudz liesās gaļas un maz taukaudu.

Labas kvalitātes kazas piens ir vērtīgs ārstniecisks uzturlīdzeklis un tikai no laba tīra piena var pagatavot labus piena produktus (kefīru, krējumu, sviestu, sieru, jogurtu u.c.).

Sodien daudzās attīstības zemēs (ASV, Anglijā, Francijā, VFR, Beļģijā, Itālijā, Polijā u.c.) tiek izveidoti kūrorti un slimnīcās, kuros slimos cilvēkus sekmīgi atveseļo ar kazu piena palīdzību.

Ārstnieciskos nolūkos kazas pienu lieto bronhiālās astmas, tuberkulozes, kuņģa čūlas, aknu un žultspūšļa, ekzēmu, migrēnas, aizcietējuma un citu slimību gadījumos.

Lai iegūtu tīru un kvalitatīvu kazu pienu:

- ✓ pirmā prasība veselas kazas;
- ✓ otrā – pareiza kazu ēdināšana, turēšana un kopšana;
- ✓ trešā – piena bakterioloģiskā tīrība, lai piens būtu iegūts no veselas kazas higiēniskos apstākļos;
- ✓ ceturrtā – atbilstošs somatisko šūnu skaits (SŠS) pienā;
- ✓ piektā – lai piens būtu svaigs, bez piegaršām, lai pienā nebūtu cilvēka veselībai kaitīgu vielu.

2.5. dzīvnieku konstitūcijas stiprums un piemērotība vietējiem apstākļiem

Latvijas šķirnes kazām ir raksturīga pietiekami spēcīga konstitūcija, stipra kaulu būve, plats un garš ķermenis. Kazas ir veselīgas, piemērojušās labi samērā mitrajam Latvijas klimatam. Ļoti labi izmanto esošo barības bāzi. Ziemā pamatā kazas baro ar sienu, bet vasarā ar ganības zāli. Kazas labprāt ēd dažādu koku zarus, lapu koku slotiņas un skuju, kas ir arī labs vitamīnu avots.

No redzamākām eksterjera kļūdām dažām Latvijas vietējām kazām atzīmējamas: šauras krūtis, šaurs, slīps krusts, vāji attīstīta muskulatūra.

Kazu barošana nesaistās ar lieliem izdevumiem. Kaza ir viens no pieticīgākiem dzīvniekiem un, turēta pienācīgos apstākļos, maz slimo un ir imūna pret tuberkulozi. Neskatoties uz kazas pieticību, viņa ir laba barības izmantotāja.

3. Latvijas kazas šķirnes piena produktivitāte

Standartlaktācijas (240 – 305 dienas) produktivitāte

2.tabula

Laktācija	Produktivitāte		
	Izslaukums kg	Tauku saturs, %	Olbaltumvielu saturs, %
1.	400 un vairāk	3,8	2,9
2.	450 un vairāk	3,8	2,9
3. lakt. un vecākas	550 un vairāk	3,8	2,9

Dzīvnieka atbilstību šķirnei pēc produktivitātes nosaka augstākā izslaukuma laktācijā. Pieļaujams tauku un olbaltuma satura prasību samazinājums: tauku saturs nav zemāks par 3,50 % , olbaltuma saturs nav zemāks par 2,70 %, ja izslaukums vērtējamā laktācijā ir par 10% lielāks nekā 2. tabulā norādītais.

Eksterjera novērtējums: Latvijas vietējās kazas eksterjers tiek vērtēts atbilstoši apstiprinātai „Kazu ciltsdarba programmai 2011 – 2015 gadam”.

3.1. Latvijas kazas šķirnes audzēšana slēgtā populācijā

Tradicionāli tīraudzēšana ir sastopama kā audzēšanas metode, kuru lieto vienas šķirnes robežās vai šķirnes daļā populācijā. Tīraudzēšanas metode ļauj esošo gēnu rezervi uzturēt un attīstīt tālāk.

Latvijā šķirnes kazu audzēšanā var saskatīt dažas līnijas, kā piemēram, Rodžera, Miķeļa, Friča, Fukša, Pekša. Šīs līnijas ir pietiekošas, lai pārošanai izvēlētos neradnieciskos vaisliniekus.

Pēc ikgadējās kazu novērtēšanas jāveic ganāmpulka ģealoģiskā analīze, bet pēc tam veikt pāru atlasī. Latvijas kazas šķirnes āžus vēlams izmantot individuālai pārošanai atbilstoši

sastādītajam pārošanas plānam. Ar vienu āzi var apļecināt 50 – 70 kazu mātes sezonā. Latvijas kazas šķirnes āžus, ja tie labi attīstījušies, vaislai var izmantot jau 12 mēnešu vecumā, atļaujot apļekt tikai no 10 – 20 kazu mātes.

Veicot vaislas āžu atlasu no neradnieciskajām līnijām un izmantojot rotējošā kārtībā, Latvijas kazu ganāmpulkos var izvairīties no tuvradnieciskās kazu pārošanas.

4. Programmas praktiskā realizācija

Latvijas kazu šķirnes kazu saglabāšanas procesā ir iesaistītas:

Kazu audzēšanas saimniecības:

ganāmpulki, kuros ir dzīvnieki, kuri atbilst šķirnes prasībām un kuros veic šķirnes saglabāšanas darbu saskaņā ar izstrādāto un apstiprināto šķirnes saglabāšanas ciltsdarba programmu.

Latvijas kazkopības biedrība:

1. Organizē šķirnes dzīvnieku saglabāšanas darbu atbilstoši apstiprinātai programmai;
2. Izvērtē pieteiktos dzīvniekus un sniedz atzinumu par dzīvnieku iekļaušanu vai neiekļaušanu šķirnes saglabāšanas ciltsdarba programmā;
3. Kārto programmā iekļauto dzīvnieku uzskaiti;
4. Izstrādā un nosaka kazu māšu individuālo pārošanas plānu;
5. Iesniedz ciltsdarba programmas realizācijā iesaistīto dzīvnieku sarakstu V/A "LDC";
6. Sagatavo grozījumus vai papildinājumus Latvijas kazas šķirnes kazu saglabāšanas ciltsdarba programmā.

Valsts aģentūra Lauksaimniecības datu centrs:

- a) Pamatojoties uz informāciju, kas saņemta no Latvijas kazkopības biedrības, sagatavo atsevišķu datu bāzi programmā iekļautajiem dzīvniekiem;
- b) Sagatavo Latvijas kazkopības biedrības nepieciešamo informāciju par saglabāšanas programmā iekļautajiem ganāmpulkiem un dzīvniekiem;
- c) Sagatavo un salīdzina ar īpašnieku iesniegto dzīvnieku sarakstu valsts atbalsta saņemšanai.
- d)

Ciltsgrāmatas kārtošanas metode - atbilstoši "Ciltsdarba programmai kazkopībā 2011 – 2015 gadam"

Šķirnes dzīvnieku audzēšanas saimniecības statusa piešķiršana notiek pēc Biedrības apstiprināto nolikumu "Piena kazu šķirnes saimniecības nolikums".